

ממשל הלשון

מיר באהערשן אן איידעלע שפראך

א סדר הלימוד וועגן אונזער דברים

פרק א': געדאנקען אויף דיבור

- שיעור 1:** א מאכטפול געווער-דער כח הדיבור
שיעור 2: פון גארנישט צו גרויס-אונזערע ווערטער וואקסן
שיעור 3: סוף כל סוף-וואו קומען אונזערע ווערטער אן?
שיעור 4: מעסט דינע ווערטער-וויפיל רעדן מיר?
שיעור 5: פארב דינע פריינט-טוישן א צווייטנ'ס זעלבסטבילד
שיעור 6: ווארנונג! געפארפולע כוואליעס!-וויאזוי דאס אומזעבארע קען וויי טון
שיעור 7: צוברעכן און צושטעכן-ווערטער וואס צוקלאפן מענטשן

פרק ב': גורמים פון אונזער דברים

- שיעור 8:** וואס ברענגט אונז וויי צו טון אנדערע? סיבה #1: כעס
שיעור 9: ווי אזוי עס צו פאררעכטן! שטעל אפ די כעס
שיעור 10: וואס ברענגט אונז וויי צו טון אנדערע? סיבה #2: בלינד צו א צווייטנ'ס חשיבות
שיעור 11: ווי אזוי עס צו פאררעכטן! פארשטיין יענעמ'ס חשיבות
שיעור 12: וואס ברענגט אונז וויי צו טון אנדערע? סיבה #3: א געפיל פון מינדערוויכטיגקייט
שיעור 13: וואס ברענגט אונז וויי צו טון אנדערע? סיבה #4: קנאה
שיעור 14: ווי אזוי עס צו פאררעכטן! זיך דערהייבן (אז עס זאל נישט גלוסטן אראפצוקלאפן אנדערע)
שיעור 15: וואס ברענגט אונז וויי צו טון אנדערע? סיבה #5: היציגקייט
שיעור 16: ווי אזוי עס צו פאררעכטן! דער אהבת ישראל מאשין
שיעור 17: וואס ברענגט אונז וויי צו טון אנדערע? סיבה #6: גאווה
שיעור 18: וואס ברענגט אונז וויי צו טון אנדערע? סיבה #7: וויצן און הומאר
שיעור 19: וואס ברענגט אונז וויי צו טון אנדערע? סיבה #8: באשולדיגן אנדערע
שיעור 20: וואס ברענגט אונז וויי צו טון אנדערע? סיבה #9: צדיק בעיניו-א צדיק אין די אייגענע אויגן
שיעור 21: וואס ברענגט אונז וויי צו טון אנדערע? סיבה #10: בארעכטיגונג

פרק ג': פארשידענע סארטן אונזער דברים

- שיעור 22:** קלאפן יענעמ'ס זעלבסטשאץ, ברענגענדיג אים אריינצופאלן אין יאוש
שיעור 23: פארמינערן יענעמ'ס געפיל פון דערגרייכונג
שיעור 24: פארגרעסערן א צווייטנ'ס חסרון דורך יענעם פֿארשטעלן אלס "נישט נארמאל"
שיעור 25: פארשעמען יענעמ'ס משפחה אין ברען פון א קריגעריי
שיעור 26: ארויסברענגען אז עס ליגן אנדערע כוונות הינטער א מעשה טובה
שיעור 27: אפסטעמפלען
שיעור 28: שפעט-נעמען
שיעור 29: מצער זיין איינעם וואס איז אנדערש ווי דו

- שיעור 30: טעותים ביים לערנען
- שיעור 31: אפלאכן פון א צווייטנ'ס אויסזען
- שיעור 32: אפלאכן פון א צווייטנ'ס חפץ
- שיעור 33: אוועקמאכן עסן
- שיעור 34: אומאנגענעמע פראגן
- שיעור 35: דער צוויי-עקיגער "ניין"!
- שיעור 36: קאפ ארבעט
- שיעור 37: דערשטיקן דעם פלאם
- שיעור 38: פארבן א בילד פון זיך
- שיעור 39: לויבן א צווייטנ'ס איינקונפטן
- שיעור 40: מ'רעדט וועגן מיר!
- שיעור 41: האב נישט מורא
- שיעור 42: מ'מיינט דיר
- שיעור 43: אלארמירנדע שריט
- שיעור 44: גוט ביזן לעצטן טראָפּ
- שיעור 45: היילן וואונדן מיט ווערטער
- שיעור 46: איינצלהייטן, איינצלהייטן
- שיעור 47: נאכמאכן פארבאטן
- שיעור 48: סודות פון חדר
- שיעור 49: א באהאלטענע אטאקע
- שיעור 50: סארקאסטיש גערעדט
- שיעור 51: א טאג אין חיות גארטן
- שיעור 52: אינו דומה
- שיעור 53: געמאסטענע טענער
- שיעור 54: אן לשון
- שיעור 55: שרייבן שלעכטס

פרק ד': מיטלען פאר הצלחה

- שיעור 56: מיטל #1: גרויסע פארדינסטן
- שיעור 57: מיטל #2: רעגן שוץ
- שיעור 58: מיטל #3: זען און ארויסברענגען דאס גוטס
- שיעור 59: מיטל #4: ליין די שילדן!
- שיעור 60: מיטל #5: אויסגראדן דעם רינג
- שיעור 61: מיטל #6: אפרייניגן די איבערקערעניש

א מאכטפול געווער – דער כח הדיבור

מיר האבן פיס; א פערד האט אויך פיס.
מיר האבן א נאז; א מאלפע האט אויך א נאז.
מיר האבן אויגן; א מייז האט אויך אויגן.

וואס מאכט אונז אנדערש ווי די חיות וואס השי"ת האט באשאפן?

ווען השי"ת האט אונז באשאפן, האט ער אריינגעבלאזן א ספעציעלע חיות אין אונזער לופט-רער. דאס איז נישט געווען סתם לופט – עס איז איינע פון די שטארקסטע כלים וואס דער באשעפער האט אמאל געגעבן פאר סיי וועלכער באשעפעניש.

דאס איז דער כח הדיבור – דער כח צו רעדן.

ווען מיר רעדן, שטופן מיר נישט פשוט ארויס לופט דורך אונזערע שטימבענדער. מיר לאזן ארויס א חלק פון דעם מאכטפולן כח וואס השי"ת האט אריינגעלייגט אין אונז ווען מיר זענען באשאפן געווארן.
דעריבער האבן אונזערע ווערטער אזא שטארקן כח. מיט א פאָר ווערטער פון תפילה, קען מען איינ-רייסן די הימלען. פון דער אנדערער זייט, קען מען מיט איין ווארט לשון הרע פארשאפן צער פאר זיך אליין און זיכער פאר אנדערע.

ווערטער קענען בויען וועלטן און חרוב מאכן וועלטן. עס ווענדט זיך וויאזוי מען ניצט דעם געוואלדיגן כח וואס מיר האבן באקומען.

דער מקור

ויפח באפיו נשמת חיים (אונקלוס: בראשית כז:)

און ער האט אריינגעבלאזן אין זיין נאז די נשמה פון לעבן, און דער מענטש איז געווארן א לעבעדיגער בא-שעפעניש – א רעדנדיגער באשעפעניש.

ערציילונג

א בילד אנטפלעקט

וּם אהער! האט חיים אויסגערופן צו אלע ארומיגע. "גיב א קוק!"

אין געציילטע סעקונדעס האבן עטליכע ניגערדיגע אינגלעך זיך גרופירט ארום אים, און די גע-שרייען האבן זיך געלאזט הערן.
"אָ-הָאָ!"

"ווער האט עס געמאכט?"
"מיינסט עס נישט ערנסט!"

"הערשי", האט חיים געמאלדן מיט א געהיימ-ניספולן וואונק. "ער איז א טאלאנטפולער מאלער."

"אוי, טרייב נישט איבער, האט הערשי פראטעסטירט, פרובירן-דיג צו פארדעקן זיין פאפיר. "עס איז גארנישט."

"דאס רופסטו גארנישט?!" האט חיים געלאכט. ער האט זיך געוואנדן צו די אינגלעך ארום הערשי'ס טישל. "איר האלט

אויך אז דאס איז גארנישט?"

"ס'איז געוואלדיג!" האט ברוך אויפריכטיג געזאגט, אפשר אביסל איבערראשט.

הערשי האט געווענליך פארברענגט אליין ביי ריסעס, ליינענדיג א ביכל אין עס-זאל. ער איז נישט דוקא געווען אומבאליבט אדער ארויסגעלאזט; ער האט זיך פשוט נישט גע-נומען די מי זיך צו באפריינדן מיט אנדערע

הערשי האט שנעל
פארווישט די אויגן.
"איך האב זיך געשפירט
אליין אויף דער
וועלט..."

אינגלעך. "איר מוזט זען וואס נאך ער קען מאלן," האט חיים נישט נאכ-

סיום. מיט זיבן יאר צוריק, ווען מיר זענען געווען אין כתה ה', בין איך אדורך א שווערע תקופה אינדערהיים. איך בין געווארן פאר-מאכט און איינגעשלאסן אין זיך, און פארשטייט זיך אז מיינע חברים האבן זיך אויך צוריקגעצויגן פון מיר. ס'האט אפילו נישט אויסגעזען ווי איינער באמערקט אז איך עקזיסטיר בכלל."

הערשי האט שנעל פארווישט די אויגן. "איך האב זיך גע-שפירט אליין אויף דער וועלט. און דאן, איין טאג, האט זיך אלעס פלוצלינג געטוישט. די אינגלעך אין כתה האבן אנגעהויבן זיך אומקוקן אויף מיר; זיי האבן אנגעפאנגען שעצן מיין טאלאנט פון מאלן. פון דארט האט גענומען גיין בארג ארויף — ממש נישט צום גלייבן! און דאס איז אלעס צו פארדאנקען איין אינגל, חיים נייהויז. מיט אביסל מחשבה און א פאר גוטהארציגע ווערטער, האט ער מיר אויפגעבויט און געטוישט מיין לעבן. אויף אייביג."

געלאזט. "הערשי, ווייז זיי ווי דו האסט נאכגעמאלט דעם חת"ם סופר."

הערשי האט זיך פארוויטלט, און ער האט ארויסגעשלעפט א פאפיר מיט א מייסטערהאפטליכן בילד. איבעראשטע אויסרופן האבן זיך געהערט פון אלע זייטן.

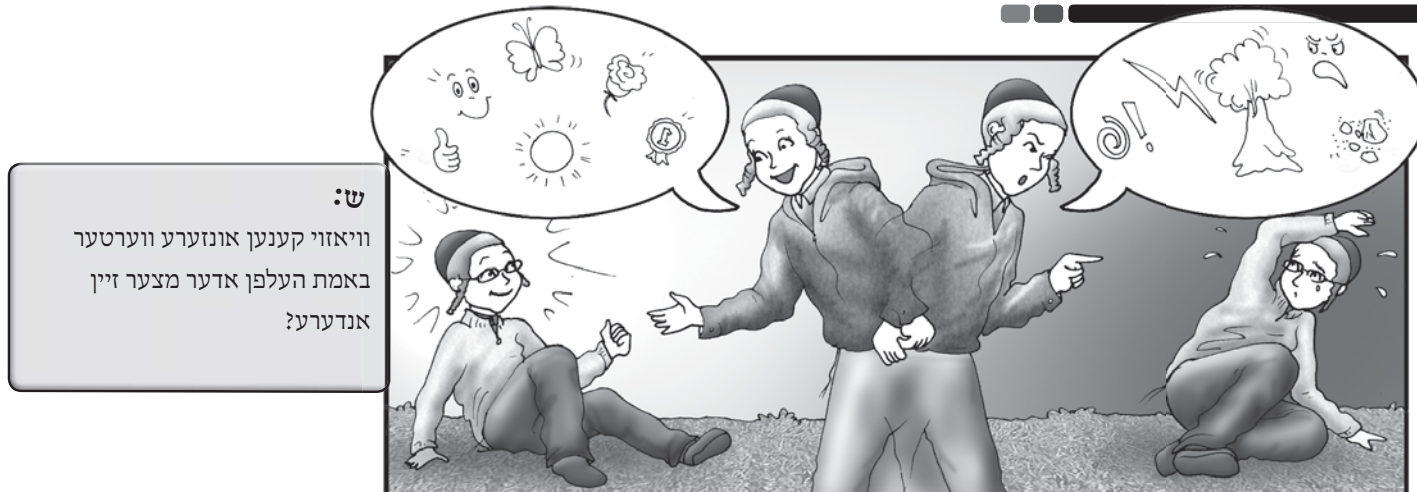
"הערשי איז עפעס אויסערגעווענליך," האט חיים איבער-גע'חזר'ט, צו דער צושטימונג פון די אנדערע אינגלעך. "מיר וואלטן אים געדארפט בעטן צו מאכן עפעס פאר אונזער גליון, ניין?" "זיכער!" דאס איז געווען יהודה, דער אפיציעלער "ראדאקטאר" פון כתה. אלע קעפ האבן העפטיג צוגעשאקלט.

הערשי שעכטער איז פלוצלינג געווארן א טייל פון דער כתה. און חיים נייהויז, וועמענ'ס הארץ איז אויסגעגאנגען פאר זיין ביז-יעצט-יגער איינזאמער חבר, האט געשמייכלט מיט צופרידנהייט.

* * *

"איך בין שטארק איבערגענומען," האט דער בחור ביים שטענ-דער געזאגט, פאררעכטנדיג נערוועז זיינע גלעזער און האלטנדיג די גרויסע תעודה מיט ציטערדיגע פינגערס. "איך... וואלט קיינמאל נישט געגלייבט אז איך וועל דא שטיין היינט, אין טאג פון אונזער

זאג גוט!

לאמיר איבערגיין

א ווארט האט א מורא'דיגן כת, און איז א וואונדערליכע מתנה פון השי"ת. מען קען עס ניצן צו ברענגען אויסטערלישע גוטס אויף דער וועלט; אבער אויב מען איז נישט פארזיכטיג, קענען אונזערע ווערטער חלילה אנזייען געפערליכע חורבנות.

טו טעגליך

ניץ דיין כת הדיבור אויף א פאזיטיוון אופן. גיב היינט איינעם אן אויפריכטיגן קאמפלימענט.

וואס ברענגט אונז וויי צו טון אנדערע? סיבה 3: א געפיל פון מינדערוויכטיגקייט

קיינער האט נישט ליב צו פילן קליין און מינדערוויכטיג. ווען מען פילט אזוי, שפירט מען זיך שוואך און הילפסלאז. דאס איז זייער אן אומאנגענעם געפיל פאר סיי וועמען. מיר ווילן פטור ווערן פון דעם געפיל, און דעריבער זוכן מיר וועגן וויאזוי זיך צו שפירן גרויס.

עס זענען דא פיל גוטע אופנים וויאזוי מען קען ווערן גרויס.

אבער ליידער האט דער יצר הרע זיין אייגן שאכטל מיט נידריגע שפיצלעך, וואס ער רייצט אונז אן צו ניצן כדי מיר זאלן אויף א קורצער צייט קענען פילן גרויס...

...ווי, צום ביישפיל, זיך מאכן וויכטיג, ספעציעל — וויי טון און שטעכן אנדערע — וואס מאכט אונז שפירן גרויס דורכן מאכן

אנדערע שפירן קליין און מינדערוויכטיג.

צום באדויערן, טוען אבער קיין איינער פון די שפיצלעך אונז נישט באמת גרויס מאכן. עס ארבעט נאר אויף א קורצע צייט. עס העלפט באהאלטן דאס געפיל פון קליינליכקייט; טיף אינעווייניג בלייבט מען נאך דער זעלבער מענטש.

דער מקור

איזהו מוכבד? המכבד את הבריות (אבות ד:א)

ווער איז געשעצט? דער וואס שעצט אנדערע.

ערציילונג

פארשטויסן

'איז פשוט נישט קיין יושר.

נפתלי האט געשטויסן א קליין שטיינדל און באטראכט ווי עס

טרויערן.

"נפתלי! שמשון רופט דיר!"

טאנצט איבערן גאס. טאק, טאק, טאק.

פונקט אזוי פיל איך, האט ער טרויעריג געטראכט. אדומ' געשטויסן א גאנצן טאג. אינדערהיים באהאנדלט מען מיר ווי א קליין קינד. ס'איז נישט מיין שולד אז איך בין דער יונג' סטער אין דער משפחה, איז פארוואס דארף מען מיר מאכן פילן אזוי קליין און מינדערוויכטיג? און אין חדר רופן מיר אלע "קליינטשיגס". וואס איז אז איך בין אביסל נידריג? פארוואס דארף מען זיך אלעמאל אנטשעפען אויף מיר מיט דעם?

די שלעכטע שטימונג האט באגלייט נפתלי'ן א גאנצן נאכ' מיטאג. ער האט אפגעזאגט זיין מאמע'ס פארשלאג צו גיין צוזאמען איינ' קויפן, און האט אויסגעקליבן אנשטאט צו בלייבן זיצן אין זיין צימער און

**שמשון האט אנגעקוקט
נפתלי'ן מיט א שאקירטן
בליק. ער האט זיך שנעל
אויסגעדרייט און איז
אראפגעלאפן די שטיגן.**

נפתלי האט זיך אונטערגעברומט. שמשון איז זיין פלימעניק, נאר איין יאר יונגער ווי אים. ער איז אפטמאל געקומען באזוכן זיין זיידע און באבע נאכ' מיטאג, און האט אלעמאל געוואלט שפילן מיט זיין בעסטן פעטער, נפתלי.

"אָה", האט נפתלי ברוגז'דיג געמורמלט ווען ער האט דערזען שמשון ארויפקומען די שטיגן.

"וויילסט זען וואס איך האב באקומען פאר אפי' קומן?" האט שמשון פרייליך געפרעגט. "ס'איז א

ריזיגער עראפלאן וואס קען עכט פליען! קום — כ'וועל דיר לאזן שפילן מיט דעם. ס'איז ממש מעכטיג!"

קען זיך נישט קיין עצה געבן אויפן מאָנקי באַר!
חזקי איז רויט געווארן. די אנדערע אינגלעך האבן געלאכט. נפתלי
האט נאכאמאל געשפירט דעם נייעם מאכט געפיל.
*געענדיגט מיטן ווערן ארומגעשטויסן איבעראל. יעצט איז מײן רײע
צו שפירן וויכטיג!*

עס האט גענומען נישט מער ווי א פאר וואכן ביז נפתלי איז פארוואנד-
לט געווארן אין קריג מאשין. די אינגלעך האבן אנגעהויבן אים אויסמיידן;
זיינע פלימעניקעס זענען מער נישט אריבערגעקומען. דער רבי איז גע-
ווארן באזארגט, און זיינע עלטערן האבן באמערקט אז עפעס טויג נישט.
"אה, וואספארא העדליכע שיך," האט נפתלי געשפעט פון זיין חבר
מענדי אין פרימארגן. "וואו האסטו עס געקויפט? פון א ירושות צענט-
ער?"

ער האט זיכער נישט ערווארטעט מענדי'ס ענטפער. אנשטאט רויט
ווערן, איז מענדי געקומען א טריט נענטער אין אריינגעקוקט נפתלי'ן אין
די אויגן. "נפתלי," האט ער געזאגט שטילערהייט, "דו מוזט טאקע מאכן
אנדערע מענטשן פילן שלעכט אז דו זאלסט קענען פילן גוט מיט זיך?
ממש א שאד."
און נפתלי האט נישט געוואוסט וואס צו זאגן.

נפתלי האט געווענליך שטאלצירט מיטן זיין א גוטער חבר פאר שמשון,
אבער היינט האט זיין שלעכטע גוסטע אים באהערשט. איידער ער האט זיך
געקענט צוריקהאלטן זענען די ווערטער ארויסגעשפרונגען פון זיין מויל.
"ס'איז סתם א נארישע שפילצייג!" האט ער געזאגט מיט כעס. "אזא
קינדעריש מתנה! גיי שפיל זיך אליין. כ'בין יעצט פארנומען!"
שמשון האט אנגעקוקט נפתלי'ן מיט א שאקירטן בליק. ער האט זיך
שנעל אויסגעדייט און איז אראפגעלאפן די שטיגן. נפתלי איז געבליבן
אליין, און איז איבערראשט געווארן צו אנטדעקן א נייע געפיל אין זיך: א
געפיל פון שטארקייט.
*הא! האסטו געזען שמשון'ס פנים? ער זעט אז איך בין בעל הבית. איך בין
עלטער און מער וויכטיג!*

דאס געפיל פון מאכט איז געווען פונקט גענוג שטארק צו איבערוועלטליגן
אן אנדער געפיל: בושה. נפתלי האט עקשנות'דיג באזייטיגט פון זיין מח
שמשון'ס פארווייטאגטע פנים. *ס'קומט זיך אים*, האט ער געטראכט. *ער איז
אזוי קינדעריש.*

דעם נעקסטן טאג, נאכ'ן ווידעראמאל ווערן אויסגעשלאסן פון זיינע חבר-
ים ביי "גלחים לויפט" ווייל "ביסט אזוי קליין ווי א אינגל פון קינדערגארטן",
איז נפתלי צוגעאנגען צו א גרופע יונגערע אינגלעך און טיף איינגעאטעמט.
"מ'מאכט א לעבן, הא?" האט ער פעסט אויסגערופן. "זע דארט ווי חזקי

זאג גוט!

ש:

אויב דער אינגל איז אומצופרידן מיט
וויאזוי זיינע חברים שפילן, וואלט
ער געקענט טרעפן א בעסערן וועג
וויאזוי דאס ארויסצוברענגען?

לאמיר איבערגיין

פילן וויכטיג — לאמיר זיך נישט דערקייקלען אזוי נידריג זיך צו מאכן שפירן גרויס דורך קלאפן אנדערע.

באמערקונג: אין די פאלגנדע שיעורים וועלן מיר זען אז רוב אורזאכן פון אונזערע דברים קומען פון זיך שפירן מינדערוויכטיג. מיר וועלן אויך לערנען וויאזוי צו שפירן גוט מיט
זיך, אז מען זאל מער קיינמאל נישט דארפן קלאפן אנדערע כדי צו פילן גרויס.

טו טעגליך

שפירן גוט מיט זיך הייבט זיך אן מיטן טון בכבוד'גע זאכן, און מיטן זיך אויפפירן אויף אן אופן וואס איז מכבד אנדערע. טראכט פון
איין זאך וואס דו קענסט היינט טון צו ארויסווייזן רעספעקט פאר א צווייטן מענטש — און טו עס טאקע!

דעם יאר, און זיי האבן קוים אינגלעך. זיי נעמען אן ווער ס'שרייבט זיך נאר איין.
יונה האט זיך גלייכגילטיג אויסגעדרייט און אוועקגעגאנגען, איידער ער האט געקענט זען פרץ'ס פנים איינפאלן פון זיין הויכער שמחה צום שווארצן אפגורנד פון אנטוישונג.

"מתמידים חכמת התורה" איז, ווי מושי האט געזאגט, זייער שטרענג מיט די אינגלעך וואס זיי נעמען אן. עס האט געפאדערט אסאך קוראזש און בטחון פון פרץ'ס זייט צו אפילו טראכטן פון זיך איינגעבן, און אויך נאכן אריינשיקן זיין אפליקאציע האט ער זיך נישט געטרויט צו האפן אז ער וועט למעשה אנגענומען ווערן.
"נו, זענען זיי טאקע גוטע מבינים!" האט מושי אויסגערופן, קלאפנדיג פרץ'ן אויפן אקסל. "ס'איז וואונדערליך, פרץ'!"
"וואס איז אזוי וואונדערליך?" האט א קול לאנגזאם געפרעגט. די חברים האבן זיך אויסגעדרייט. פאר זיי איז געשטאנען יונה, מיט א שפאטישן שמייכל אויפן פנים.
"איך האב אומוילנדיג אונטערגעהערט אייער שמועס," האט ער טרוקן געזאגט. "וואס מאכט איר אזא מצב פון ווערן אנגענומען אין חכמת התורה? כ'האב געהערט אז זיי זענען געבליבן הענגען

זאג גוט!

לאמיר איבערגיין

פארמינערן א צווייטנס דערגרייכונג שעדיגט יענעם זעלבסט-שאץ.

טו טעגליך

ווען איינער דערציילט דיר גוטע נייעס וועגן זיך, שטרענג זיך אן צו פארגרעסערן זיין געפיל פון דערגרייכונג מיט אן אויפריכטיגן קאמפלימענט.

בס"ד

Registration Form

Please complete and fax to: (732) 905-7943 or email to: moshleihaloshonyid@gmail.com

School: _____ Principal: _____
 Address: _____ City: _____ State: _____ Zip: _____
 Phone: (____) _____ Fax: (____) _____ Email: _____

Moshlei Haloshon is a ground-breaking program that imparts the *hashkafah* and *halachos* of *ona'as devarim* to students in a powerful, practical way.

(Recommended for grades 6-8)

Teachers' Names: _____

Teachers' Numbers: _____

- Please indicate if each teacher can receive texts or not.

Please fill out the form below:					
	Item	Description	Price	Quantity	Cost
A	Curriculum	Loose-leaf binder complete with master copies of the program material (for first-time registrants only)	\$250. 00	Please specify: ____ Boys ____ Girls	
B	Re-registration	Yearly renewal fee	\$50.00	X	
C	Teacher Binders	Additional binders for teachers	\$10.00 per binder		
D	Student Membership*	Includes: • Monthly cards • Raffles • Incentives	\$2.00 per student		
Total Cost:					

*If you do not know how many students you will have next year, please leave this part blank, and inform us when you know.

Participating grade(s): _____

Total # of participating students: _____

- ☐ I agree to pay the fees listed above. Invoices will be sent to my school.
☐ I agree to have our school name publicized with other Moshlei Haloshon schools.

Principal's Signature: _____ Date: _____

Bidrachov, a division of The Chofetz Chaim Heritage Foundation
 204 Clifton Ave. Suite C, Lkwd, NJ 08701 ~ 732-905-9909 ~ FAX: 732-905-7943